

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ser[m]ones de septe[m] viciis criminalib[us]
eoru[m]q[ue] remediis magistri Pauli Wan theosophi et
co[n]cionatoris Patauiensis eximii**

Wann, Paul

[Augsburg], 1517

VD16 W 1186

De Indecenti vestitu corporis Sermo. xxiiij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30065

De Ornatu vestitū

inobediētia. Et p̄ n̄s i pl̄bo f̄mōibz p̄missis
p̄z: q̄d s̄ntiēdū s̄t de sepe s̄ltabz ianis gl̄ie:
q̄nea mala faciāt vicz iacētā: p̄sup̄ō nouitā/
tū: hypocrisis: p̄nacia: discōrdia: p̄ctio: iobe
diētia: de q̄bz p̄z i genere s̄. f. xiiij. a. Rogem⁹
ḡ deū: vt sua mīa z ḡfa p̄fuer nos i oi obediē
tia p̄ceptoz: p̄ quā tandē veniam⁹ ad regna ce
loz. Amen

De Indecenti vestitu corpis
Sermo. xxiiij.

Vestitu ne glo

Irier ynquā Eccl. xj. In p̄cedētibz ser/
mōibz pl̄a au diuiss̄ d̄ supbia inf̄ior vi
delic. Quid sit supbia: q̄ ei⁹ spēs z radices: et
remēdiā: q̄ ē filie. Et eādē p̄ ordinē de sepe f̄z
liabz ianis gl̄ie: q̄z vltia s̄nt iobediētia. Et s̄
nalit̄ de v̄ture obediētie s̄ibi opposita q̄nta bo
na faciāt. Nūc p̄n̄ vidēdū erit d̄ supbia ex̄tio/
ri i ornatu corpis z ceteraz rep. Et p̄mo de or/
natu corpis i vestitu: saltē idēcēt: quē p̄hibet
Sapies i v̄bis eb̄at: dicēs. In vestitu ne gl̄ie
r̄ vnḡs. vbi s̄. Pro gratia Bue maria. In
vestitu ne gl̄ieris vnḡs.

A Circa hec v̄ba themat̄ p̄rio ē notādū: q̄ i ve
stitū corpis p̄tingit hoies suppire supbia ex̄ti/
ori. Et s̄ supbia ex̄tioz aliq̄d ex̄trinsecū: q̄d a
supbia inf̄iozi p̄cedit z eā ondit. Et tal̄ supbia
ex̄tioz n̄ solū ē. i vestitu corpis: s̄ z i alijs rebz
m̄ltipl̄: s̄z diuersitatē rep. i q̄bz supbia hoiz p̄
appere: vicz i vestitu corpis: i lect̄: i v̄ensilibz:
i argēt̄: i ed̄s: i familia: i v̄nijs: i edificijs
i libris: z sic de alijs rebz. P̄rio ḡ vidēdū erit
de supbia illa q̄ ē in ornatu corpis siue i vestitu

B Pro q̄ sedo ē notādū. q̄ i bitu v̄ vestitu z i
alijs rebz ex̄tioz q̄bz hō v̄nt d̄ se nē aliq̄d p̄m̄
s̄z solū ex̄ p̄e v̄rēt̄ v̄ aburen̄t̄ eis. P̄ōt ei ali/
ḡs b̄n̄ v̄l male v̄i vestibz z alijs rebz ex̄tioz
Et f̄m̄ s̄ merēt̄ v̄l demerēt̄. P̄imo ḡ b̄n̄ ḡs v̄i
tur vestibz sex rōnibz vt p̄z infra

Necitatis Hūilitatis
Vestibz p̄igie b̄n̄ Lōsuetudis Dignitat̄
vti sex rōibz. f. rōe v̄onestas Nobilitas

P̄rio rōe necitat̄ q̄ excludit p̄m̄ sup̄litas
t̄ z imoderat̄ie. Uā apl̄s. i. Tim. v̄l. h̄nc̄es ali
mēta z q̄bz regamur his p̄cti sim⁹. Hoc ē b̄n̄/
res cibū z vestimēta ad necitatē his p̄cti sim⁹
z n̄ pl̄ibz: q̄z q̄ v̄tra necitatē cupit z q̄rit malū i
uenit. vt v̄l s̄. Tho. ij. ij. q. clxx. art. j. vbi

supflui Sciēdū q̄ sup̄litas at̄tēdit q̄ ad duo. f. q̄
um tag vesti ad magnitudinē: z q̄ ad m̄ltitudinē. P̄rio q̄ ad
magnitudinē. f. cū vestes caudas trahūt: fr̄ā i/
duit: pulueres z pulices colligūt: z diabolū fe
rūt. Hoc vicio m̄ltū laborāt aliq̄ m̄lieres: q̄ lō/
gas caudas p̄ se trahūt: fr̄ā purgātes z induē
res pulueres sepe mouēt hoibz. v̄n̄ z m̄ta ma/
la v̄ba ab eis dē sepe fiunt: mala ill̄ optādo. Ta
les s̄t sic tr̄ā optētes: n̄ at̄tēdūt q̄ ch̄s d̄ns i m̄/
z paup̄bz nud̄cedit: quē opif̄ nolūt. Et iō b̄n̄

rimere h̄nt ne diabol⁹ in caudis eoz quiescat.

Exēpla Sic legi d̄ q̄dā scō: q̄ i spū vidit diabolū ri
dentē. Et cū eaz bu⁹ r̄i q̄rēt: dixit. Uidi so/
cū meū eq̄tantē sup̄ caudā cuius dā m̄lier: q̄
dū retraber̄ et caudā cecidit soci⁹ me⁹ i lutū z in
de r̄si. Et p̄sit auroz i sū. vicioz. **S**edō at̄tē
dit sup̄litas q̄ ad m̄ltitudinē: h̄nt ei m̄lti m̄/
ra paria vestitū. z por⁹ volūt vestimēta sua a ri
neis comedi q̄z ind̄ ch̄z i suis paup̄bz idui. Lō
tra ḡs d̄r apl̄s iacobz Jac. v. Agite nūc diuites
plorate v̄lulātes i miserijs q̄ cuent̄ vob. diui
tie v̄ie p̄refacere s̄t: z vestimēta v̄ia a r̄neis co
mesta s̄t: auz z argenti v̄im eruginauit: z eru
go eoz i restioniū vob erit: et māducabit car/
nes v̄ias sic ignis zē. Et B̄f. ait. Lamāt nū/
di/ clamāt famelici z q̄rūt nob̄ fame z frigo/
re miserabil̄: laborātes: q̄d p̄ferūt rot̄ murato
ria v̄l ex̄tā p̄cti/ v̄l p̄licata manij. Sic ḡ p̄z
p̄m̄: vicz q̄ rōe necitat̄ ḡs b̄n̄ v̄nt vestibz: tal̄
at̄ necitas excludit sup̄litas p̄missā duplicē.

Sedō q̄s b̄n̄ v̄nt vestibz rōe p̄fuer̄: Qui
ei s̄z p̄suetudinē t̄re v̄nt p̄ciosis vestibz n̄ p̄cc/
car. Uā i decreto di. xxx. i. c. Si ḡs viroz. h̄z. q̄
q̄ s̄z p̄suetudinē t̄re d̄ferūt: a sup̄sticios̄ n̄ s̄nt
iudicāda s̄t. Ubi notādū: q̄ p̄ciositas z vilitas
ē s̄z varietatē locoz. q̄d ei alicubi ē v̄ile: alicubi est
p̄ciosū. De ista p̄suetudinē loq̄t Aug. ij. p̄f. di.
Que s̄ mores hoiz s̄t flagitia. p̄ mox diuersita
re vitāda s̄t. vt pacū inf̄ se citat̄ v̄l rōe: p̄sue
rudie v̄l lege firmari n̄llā cuius v̄l p̄grini libi
dine violēt. turpis ē ei ois p̄s v̄niuerū suo nō
p̄ueniēs. vt d̄ s̄. Tho. vbi s̄. ar. j. Ecce Aug. d̄r
(cuius v̄l p̄grini) p̄ q̄d v̄l q̄ n̄ solū icole citat̄
alic⁹ se debēt p̄formare laudabil̄ p̄suetudi euz
d̄ citat̄: s̄z et aduenz̄ p̄grini. volētes saltes
ibi morā facere zē. q̄d v̄nta p̄les at̄tēdrēt v̄ri
z m̄lieres. q̄ vidētes ap̄d ex̄teros vestitū varias
figuras z scissuras. domi ap̄d suos h̄mōi d̄fer
icipiūt. Et sic q̄d aliō faciūt q̄z q̄ s̄t inicitū z or/
go eoz: mali z oim p̄ctoz ide emergentiū zē.

Tertio q̄s v̄nt b̄n̄ vestibz rōe honestas. Nā
i vestitu vel ornatu ex̄tioz p̄siderat̄ z iudicat̄
honestas v̄l dishonestas mēt̄. Nec ac̄ honestas
vestimēt̄ v̄l ornat⁹ ex̄tioz excludit tria. f. p̄cti/
ositatē/ colorz varietatē/ et forme curiositatē.

D De p̄ciositate d̄r glo. sup̄ Luc. xvj. de diuice
purpurato Si p̄ciosis vestibz v̄i elpa n̄ ēēt: s̄z
mo d̄i n̄ ita vigilat̄ ep̄meret: q̄ diues purpur
ra z bysso iduē ap̄d iferos corq̄ret. Et Grego.
Nemo p̄ciosā vestimēta nisi ad inanē gl̄iā q̄
rit. vicz vt honorabilior ceterz v̄idat̄. nemo v̄l
p̄ciosis vestibz iduē ibi vbi a nemie p̄t videri.

De colorz varietate sp̄cāl̄ illd̄ p̄hibitū ē cle
ricis: ne vestes viridis colorz rubet: aut varij d̄ vestimē
ferant. vt h̄z de vi. z ho. cle. in c. Clerici officia.
Cui⁹ rō ē p̄: q̄ color i lana ouiu nātū n̄ in
uenit. Si ei d̄ voluisset lanā ouiu talitū color
rū cēape potuiss̄ cas depingere sic z aues: ar/
tū rōne dignitat̄ aut stat⁹ q̄nq̄ clerici d̄ferūt
rubēū colorē: vt Cardinales: ep̄i: q̄dā aliq̄ d̄

Luri
tas v
um

L

E

D

Color
vestimē

gnitatio p[er] h[ab]itu[m]. ¶ Sed de tertio v[er]o curiosi-
tate. Notadū q[uo]d curiositas vestiu[m] pot[est] e[ss]e in mā-
ras vestiu[m] siue suba vestis: siue i[n] scissura aut figura. P[ri]m[us]
m[od]o e[ss]e fuit mā vestiu[m] pellis cū lana. Un[de] d[omi]n[us]
ade fecit tunicas pelliceas. Be[n]. iij. Postea cu[m]
rosificas hoim[um] p[er]cessit ad lanā purā q[ue] lenior est
q[uam] pellis. Sc[ilicet] ad cortice[m] herbar[um]. sc[ilicet] ad linū.
Tertio ad stercorea v[er]mū. s. ad sericū. Deinde
ad aurifrigū z ad lapides preciosos. Inf[er]ior ornat[us]
autē q[uo]d p[ro]p[ter] mām rep[er]ibiles sūt. Spealr vident[ur]
esse rep[er]ibiles: corrigie ferice deaurate v[el] ar-
g[en]tate. Et q[uo]d supbia taliu[m] corrigiaz i[n] loco hūi-
liat[i]o[n]is deferunt. fm illd[em] Eccl[esiasticus] xrv. D[omi]n[us] i[n] hūilitate
tua i[n] medio tui. Sic e[ss]e supbia pauper[um] p[ro]p[ter] d[omi]n[us]
displic[et] q[uo]d dicitur: fm illd[em] Eccl[esiasticus] xrv. Tres sp[irit]us
odiu[n]t aia mea/pauper[um] erē supbiū/divitē mēda-
cē/z lenē fatuū. Sic mag[is] deo displic[et] supbia
circa vētē vbi ē tāra mā hūilitat[is]: q[uam] i[n] alia pre-
corp[or]is. Ridiculū e[ss]e i[n] circulo deaurato v[el] ar-
g[en]tato circūcingere venēre abomiat[i]o[n]e pleni.
Quis erent i[n] irideant[ur] videat ornatū repli po-
ni circa simū v[el] aliq[ui]e locū p[er]tinere i[n] iudic[i]as
Sic a[nt]efacit m[ul]tierē z q[ui]q[ue] viri se ornātes cir-
ca mediū corp[or]is. Un[de] i[n] ps[alms]. Filie eor[um] p[ro]p[ter] h[ab]it[us] cir-
cuornate vt silitudo repli. Et mira res ē: q[uo]d tā-
caro p[er]cio h[ab]et corrigie cōpanē z ponderose s[er]u-
p[er]sunt corpi nec aie: s[ed] eis offendit de[us] z scāda-
lisa[nt] p[er]tin[et]. z tū adhuc diabolica rētat[i]o[n]e z p[er]
suas[i]o[n]e tā libere deferunt. Et redo q[uo]d sepi[us] h[ab]et cō-
tingeret. q[uo]d si m[ul]tier h[ab]erēt i[n]glos deferret i[n]tū
geret p[er] p[er]nia: vt circuli ferri tāci pōder[is] defer-
ret: vix autē nūq[ue] acq[ui]sere i[n] iug[er]i. ¶ Quat[er]
ro v[er]o q[uo]d b[on]i vestib[us] rōne hūilitat[is]: q[ue] excludit
iactantia[m] supbia[m] z ianē gl[ori]am. Qui e[ss]e vestib[us]
bus vilib[us] v[er]o isto fine vt se cece[re] p[er]ferat: p[er]ce-
car p[ro]p[ter] suā iactantia[m] v[el] supbia[m]. Si ar[bitr] p[ro]p[ter] mace-
rat[i]o[n]e[m] carnis z hūilitat[i]o[n]e[m] mē[is] vilib[us] v[er]o me-
ref. ar[bitr] d[omi]n[us] p[er]cordare morib[us] alio[rum] laudabiliter
secū p[er]u[er]santū. Un[de] Aug[ustinus] d[icit] doct[ri]na ch[rist]iana. Et
habent v[er]ba. xij. dist. c. Quisq[ue] sic ait. Quisq[ue]
relo p[er]ere i[n]t[er] i[n]strice[re] v[er]o: q[uo]d se habet mores
eor[um] cū q[uo]d v[er]o: aut itēperās aut supstitios[us]
est. Et allegat s. Tho. ij. q. d. xij. ar. j. i. solu. ij.
rōnis. ¶ Sed forte diceret q[ui]s. Quis p[ro]p[ter] peccat.
an ille q[ui] p[ro]p[ter] supbia[m] v[el] iactantia[m] v[el] inanē gl[ori]am
v[er]o vilib[us] vestib[us] an q[ui] p[er]ciosos: Rūder b. Au-
gu. z d[icit]. q[uo]d ille q[ui] vilib[us]. Un[de] in lib. de ser. d[omi]n[us] i[n]
mōre sic ait. Nō i[n] solo rez corpeaz nitore atq[ue]
pompa. s[ed] etiā i[n] ip[s]is sordib[us] z luctuosis e[ss]e pos-
se iactantia[m] z tāto p[er]ciosiore: q[ui]nto q[ui] sub noie
fuitur: dei ampl[us] d[omi]n[us] d[omi]n[us]. Nec s. Tho. vbi s.
p[ro]cipue autē p[er]ceat vilib[us] vestib[us] v[er]o h[ab]et: q[ui] alios
v[er]o z exēplo hortant ad p[er]nias. ¶ Quiro v[er]o
q[uo]d b[on]i vestib[us] rōne dignitat[is] officij. Nā illi q[ui] di-
gnitatib[us] p[er]stituunt: vt sūt m[ul]t[er]i altaris p[er]cios[us]
fiorib[us] vestib[us] induunt q[ui] ceteri: nō p[ro]p[ter] sui glo-
ria[m]: s[ed] ad f[er]vandū excellētia[m] sui m[ul]t[er]ij v[el] cul-
tus diuini. Et i[n] b[on]o nō est in eis victiosus sed me-
ritosus. vt d[icit] s[er]u[us] Tho. vbi s. in solone sedē
rōnis. Un[de] de p[er]se. di. j. in. c. vestimēta. d[icit]: q[uo]d v[er]o

stea sacrate eccl[esi]az debet esse honeste: nō de-
bet alteri vsu applicari q[uam] ad eū vsu[m] ad quē
ordinata sūt. Et ibidē in. c. altar[um]. d[icit]: q[uo]d vetera
vestimēta eccl[esi]e debet cōburi: z cineres i[n] loco
tali poni debet vbi nō possint pedib[us] z calcari.
¶ Sexto v[er]o q[uo]d b[on]i vestib[us] p[er]cios[us] rōne nobilitat[i]o[n]is
p[er]sone. q[uo]d p[er] duplici rōne. P[ri]o p[ro] locū
a sili. Sic e[ss]e p[er]ciositas cibor[um] q[ui]busdā p[er]sonis
p[er]cedit: ita z p[er]ciositas vestiu[m] zc. Sc[ilicet] ad auct[orit]ate[m]
re saluator[is] Mar. xj. d[icit]. Qui mollib[us] vesti-
unt i[n] domib[us] regū sūt. Et q[ui] auct[orit]ate inferunt
duo. P[ri]mū ē: q[uo]d ornat[us] p[er]ciosaz vestiu[m] p[er]cipi-
bus z nobilitat[i]o[n]e ill[is] q[ui] sūt a latere p[er]cipi cōp[er]it.
Sc[ilicet] e[ss]e q[uo]d illi q[ui] rigidā z austerā p[er]dicat[i]o[n]e ex-
erēt: vitare debet aulā regū z mollitū hoim[um] pa-
laria: vt d[icit] Hiero. sup allegato v[er]bo. Ecce qui
mollib[us] zc. P[er]z q[ui] ex sup[er] d[icit] q[uo]d vestit[us] ē licit[us]
tus v[el] meritor[um] p[ro]p[ter] ser[uit] rōnes. s. p[ro]p[ter] necessitatē
z s[er]u[er]itū d[omi]n[us] honestatē hūilitatē officij dignit[ate]
ratē: p[ro]p[ter] p[er]sone nobilitatē. ¶ Nūc sc[ilicet] p[er] p[er]ci-
paliter vidēdū est: q[uo]d vsus vestiu[m] sit culpabil[is]
siue p[er]c[us]m. Nā poss[et] q[ui]s dicere. Dixisti q[uo]d vesti-
tus sit licit[us] z sine p[er]c[us]o. Ex q[uo]d q[ui] caus[us] vltra su-
pra dicit[ur] vsus vestiu[m] ē illicit[us] siue p[er]c[us]m: Re-
spōdet b[on]u[m] q[uo]d i[n] genere sunt q[ui]tuor rōnes p[ro]
q[ui]s vsus vestiu[m] reddat illicit[us] z p[er]c[us]m.

Ratione cōniccus
Ratione affectus
Ratione excessus
Ratione defectus

¶ P[ri]o peccat q[ui]s i[n] vsu vestiu[m] rōne v[er]o. Si
q[ui]s e[ss]e i[n] vestitu v[el] ornatu ex[er]t[i]o[n]i nō p[er]uat con-
suetudinē p[er]te v[el] terre peccat: eo q[uo]d p[er]suetudi-
nē bonor[um] cū q[ui]bus v[er]o fac. q[ui] turpis ē ois p[er] q[ui]
vniuerso suo nō ē p[er]ueniens. vt d[icit] Aug. z p[er]z s.
L. Si v[er]o p[er]suetudo p[er]te ess[et] mala z libidinosa
tūc q[ui] eā suaret a p[er]c[us]o excusari nō poss[et]. Sic
heu n[ost]ris t[em]p[or]ib[us] moleuit p[er]suetudo pessima i[n] ve-
stib[us] accurrat: vbi nec verēda regunt. S[ed] for-
tet[er]es volūt deficere i[n] eo i[n] q[uo] m[ul]tieres excedūt.
vt q[ui]nto lōgiores deferūt vestes femic[um]: tāto b[er]e
uiores deferāt viri: sic ordināte rege supboz. s.
diabolo. Job. xij. Ipse ē rex sup oēs filios sup-
bie. Qual[is] e[ss]e illa p[er]suetudo esse p[er]t: vt p[er] p[er] p[er]
ni recipiat p[er] calig[us] q[ui] p[er] tunica. z q[ui]q[ue] p[er] p[er] ma-
nicis q[ui] p[er] tota residua p[er]e tunicē. Et i[n] ap[er]ura
topaz: scissura vestiu[m] rostrat[ur] calcis. Et nūc
viri r[er]o colla sua scādalose dregit ampl[us] q[ui]
mulieres: vt videat q[uo]d q[ui]vis corpe sine viri. t[em]
mēte effemiat. Quis e[ss]e h[ab]erēt p[er]suetudinē cōs-
mēdare poss[et]: q[ui] ad nullū bonū vsu[m] defuit
s[ed] ad solā lasciuia[m] z vanitatē. tal[is] v[er]o p[er]suetu-
do n[on] min[us] excusat. Consuetudo e[ss]e p[er]u[er]sa ex-
diururnitate nō alleuat crimē s[ed] auget. xxiij.
q. j. sc[ilicet] ma. z c[on]f[ess]io de simo. i. c. Nō satis. d[icit]. q[uo]d tem-
por[is] diururnitas nō minuit p[er]c[us]m s[ed] auget. Se-
cūdo peccat q[ui]s i[n] vsu v[el] ornatu vestiu[m] rōne af-
fect[us] inordinari. pura cū q[ui]s nimis libidinosē ve-
stib[us] v[er]et. ¶ Nec autē libido v[el] inordinatio af-
fectus p[er]tingit p[ro]p[ter] tres cās. s. p[ro]p[ter] inanē gl[ori]am
b

escat.
solū r[ati]o Exēpla
di fo[rum]
ter: q[ui]
tū z in
o ar[bitr]
l[ic]i ml
ua a r[ati]
ui. Lō
uices
s. diu
eis co
z cru
it car[um]
ā nu
frigo
urato
ic q[ui] p[er]
b[us]: tal
p[er]lic.
s. Qui
n[on] p[er]
s. b[us]. q[ui]
s n[on] sūt
vilicat
libi est
f[er] d[omi]
uerita
z p[er]sue
ini libi
suo nō
aug. d[icit]
e ar[bitr]
di cui
s salce
rēt viri
varias
si d[omi]
u z o[ra]
v[er]o zc.
ar[bitr]. Nā
udicat
onestas
s. p[er]c[us]
dicatē.
e diuice
n[on] e[ss]e: s[ed]
purpu[rum]
Brego.
gl[ori]a q[ui]
mo v[el]
vident.
tū ē cle
varij d[omi]
officia.
ic n[on] in
li coloz
ics: ar[bitr]
deferit
alij di

Color in vestim[ent]is

De ornatu mulierū

propter cupiditatem nimiam et diligentiam. Primo
appetunt gloriā iniquitatem et superfluo ornatu aut
vestitu quare gloriā hominum: ut patet s. d. q. nemo
vult peccare et vestitus induit ubi a nemine videtur: ut
patet ibidem. Secundo homo libido sine iordiaro co-
tingit. propter cupiditatem: iniquitatem homo per cultum suorum
natum vestitus quare delicias: sicut quod vestitus ad fomen-
tum corporis ordinatur: sicut propter cupiditatem carnalem.
Tertio propter nimiam diligentiam: iniquitatem aliquis nimis
solicitudine apponit ad exteriorē cultum si-
ue ornatu vestitus: tamen non sic aliquid inordinatio ex-
pre finis. Hec b. Tho. ij. q. clxx. ar. j. Quoli-
bet autem horum modorum incidunt viri et mulieres d-
linquunt in vestitu: de manu gloria facti apertum est. ut viri
deant viri et mulieres bene vestire: sic magis repu-
tari de libidine sicut in vestibus ad puocandum alias
personas. Sicut de tertio. s. diligentia in viris et mu-
lieribus. Et signatur in mulieribus: ubi septem aliis ra-
tibus studium apponit ad solū peplū: quod et maiorem
pre cunctis divitiis negligit. racione d. ceteris iordis
natiōibus ibi commissis. Ad hanc facit exemplū quod ac-
cidit in misna in qua ciuitate Torza: sicut in albo
fluuio magno. vñ ibidem cum ego quidam se ornaret
cum diligentia: filia cuiusdam cuius diu stans ante spe-
culū ut postea cum alijs choreā visitaret. quidam fla-
tus in facie eius ex speculo venit bis vel ter: et ipsa
non aduertit: cogitans aliunde tangi per aerē. Et sta-
tim postea diabolus ex speculo manus erigens per
os capitis vna cum pelle per faciem traxit. Et factum
anno dñi. M. cccc. xxx. vel. xl. Nā tunc erā in
Zwickaw. ubi hec publice predicabant facta.
Tertio in usu vestitus est peccatum rōne excessus. pu-
ta cum quis superfluis vestibus utitur: ita quod metas con-
suetudinis bonorum excedit inter quos peruersa.
Quarto in usu vestitus est peccatum rōne defectus.
Ubi est notandum quod in vestitu ex parte hominis potest esse de-
fectus triplici rōne. s. negligētie: inanis gloriā:
crantie. Primum in vestibus potest esse defectus ex parte hominis:
et per hanc peccatum negligētie: pura cum quis pro sua ne-
gligētia non adhibet studium vel laborē: ad hanc quod ex-
teriori vestitu aut ornatu utatur sicut quod oportet. Uñ
philosophus. vij. Eth. dic. quod ad molliētem pertinet quod aliquis
trahat vestimentū per terrā: ut non laboret in eleuā-
do ipsum. Secundo in vestibus ex parte hominis est vicium
defectus vel peccatum rōne inanis gloriā. Nā si quis propter
inane gloriā deferat viles vestes: peccat. quod in-
anis gloriā sicut peccatum est in viliū panis quod in peccato.
ut patet s. d. Tertio in vestibus ex parte hominis est de-
fectus et peccatum rōne superbie vel iactantie. Nā si quis
viliōribus vestibus utatur ut se preferat ceteris: pec-
cat perō supstitiōis per superbiā et iactantiā: ut dicit
secundo Tho. ubi s. i. solone sedi argu. Sic ergo patet
breuiter quod patet quod peccare in usu vestitus: hoc
autem modos quod hec homo magis in seipso cogitare potest
si vere attendat causam vestitus sui quod aliunde doceat
Rogemus deum ut sua bonitate nos custodi-
at ab omni superbia tam interiori quam exteriori: ut
sicut per veram humilitatem cum beatis omnibus possideamus
inno centē beatitudinē Amen.

De vestitu mulierum. Ser. xxv.

Mulier innupta et

virgo cogitat quod dñi sunt: ut sic scia
corpe et spiritu. quod autem nupta est cogitat quod
sunt mōi: quod placeat viro. s. ad Lxx. vij. In
precedenti ser. audiuit de ornatu vestimētorum in
genere. quod propter sex rōnes quod possit vestitus bene
viri: quod duplici rōne male viri sine peccare. vbi
et pauca dixi de vestitu viro. indecēti. Nūc spe-
cialit̄ inredo dicere de vestitu mulierum. Nā ut dicit
secundo Tho. ij. q. clxx. ar. ij. Ornatus mulierum su-
pra cōtem ornatu viro. hanc speāle quod viros ad
lasciuā puocat. Iō vidēti erit quod vestitus mu-
lierum sic licet et quod illicitus. Pro gratia Beate marie.
Mulier innupta cogitat quod dñi sunt. vbi s.
Circa vba beate. Notandum primo: quod apud p-
eade vult breuiter: quod mulier vidua sine vxo habet
bene oportunitate cogitandi quod ad deū pertinet. ideo
dicit mulier innupta et ego cogitat. i. cogitare per
quod sunt dñi. Uñ Beate. Quia a fratribus actibus liber
est quod dei sunt cogitare potest. Et ibidem dicit. Primum vxi-
nis cura: primum studium sic seire voluntate dñi sui.
Et quod deo placeat et quod displiceat diligēter in-
quirit. ideo dicit vidua. Et subdit apud. ut sic sancta
corpe inquit ad actiōes exteriores. et spiritus inquit
ad interiores. Nō est quod ad deū valer exterior scriptas
sine interiori. nec quod ad homines sufficit interior sine ex-
teriori. Mulier autem nupta sine in matrimonio ex-
istens debet studere diligēter quod placeat viro suo
s. proprio: in bono et decet: aliter in matrimonium dānabi-
le est. h. vult apud et vbi s. beate. Secundo notan-
dum quod vestitus vel ornatus mulierum potest esse licitus vel il-
licitus: merito et vel demerito: ex causa tactis in
precedenti ser. Sed vbi clarus agitur: necesse est
scire quod itentio de muliere se ornare ut per hanc agitur si
se ornando peccet vel non. Pro hoc est notandum quod mu-
lier triplici itentio se ornare se potest ornare. Primum
propter viri sui cōplacētiam. Secundo propter suū de-
cētiam. et Tertio propter alteri viri cupiditatem. Primum
ergo mulier se ornare potest propter viri sui cōplacētiam. et hanc potest
licite. quod ad hanc tenet iuxta vbi apud et beate. Mulier ornat
virgo nupta est cogitat quod sunt mōi: quod placeat
viro suo et. Si enim mulier iugata hac itentio
se ornare ut marito suo placeat: ne ex iculo et de
speculo ornatu prebeat marito suo occasione pec-
candi cum alia: sine peccato se potest ornare: dummodo ob-
uet more patris et ditione sui stat. nec non et alij
as debitas circūstāntias. in precedenti ser. expressas.
Idem intelligendum est de viris hac itentio de se ornare
tibus ut placeat mulieribus: Propria dicit apud ad
Lol. ij. Mulieres subdit estote viris sicut oportet in
dño. q. d. Nō omni modo subdit estote: sicut oportet
hanc in dño. Ubi dicit Bugu. Lara iusticia: ut. s. q.
excellit rōne excellat et dñiācie. Et subdit mo-
dum: sicut oportet in dño. q. d. Lōplacere et sbieere esto-
re. nō omni modo: sicut in dño. i. sic mādaue de: nō
dñi: aliter enim cōplacere viro proprio nō in dño potest
esse dānabile. Sed audiat viri quod subifere apud
di. Viri diligite viros vias et nolite amari esse
ad illas. Contra quod alij viri faciunt quod nō vult